

Nr 537.

Av herr **Nordström** i Kramfors **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående anslag för budgetåret 1945/46 till fria sommarresor för barn, m. m.

I proposition nr 210 till årets riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i gällande grunder beträffande rätten att erhålla fria sommarresor.

Propositionen, som i huvudsak bygger på 1941 års befolkningsutrednings förslag i ärendet, innebär dels att rabattgränsen ersättes med en inkomst- och förmögenhetsgräns, dels att dispensmöjligheterna utvidgas att omfatta även landskommunerna. I princip begränsas dock rätten till fria sommarresor att omfatta barn och vårdare, vilka äro bosatta i städer och samhällen med mer än 8 000 innevånare.

1944 års riksdag uttalade önskemålet av att de fria resorna skulle omfatta även landsbygdens barn. I anledning härav har befolkningsutredningen infordrat yttranden från olika instanser. Av dessa yttranden framgår, att man praktiskt taget är enig med den uppfattning, som framhölls av riksdagen. Både departementschefen och befolkningsutredningen ha emellertid avvikande mening. De ansluta sig till den av järnvägsstyrelsen uttalade önskan om att under »nuvarande besvärliga trafiksituation» vissa restriktioner böra införas i resornas antal. Detta framgår också av vad departementschefen anför i propositionen, där det heter:

»Befolkningsutredningens förslag i denna del och beträffande utsträckningen av rätten till fria resor att avse vissa barn och vårdare på landsbygden finner jag vara ett minimum för de fria resornas omfattning som kan godtagas endast med hänsyn till den väntade besvärliga trafiksituationen sommaren 1945.»

Det kan givetvis inte bestridas, att både bränslesituationen och eventuellt andra förhållanden ställa järnvägsstyrelsen inför stora svårigheter, men när det gäller fria sommarresorna får detta, enligt vår mening, ej vara avgörande. Det råder väl knappast några delade meningar om vad dessa fria resor betyda ur hälsosynpunkt. Däremot kunna de argument, som järnvägsstyrelsen anför, tillämpas för andra områden. När exempelvis någon tidning vill anordna en nöjesresa i reklamsyfte, möter detta inga hinder. I sådana fall liksom när det gäller extraresor vid helgerna för fjällresenärerna bör man kunna taga järnvägsstyrelsens synpunkter angående de tekniska trafiksvårigheterna under övervägande. Utan att förringa betydelsen av rekreation åt detta klientel anse vi dock, att man i valet mellan rekreationsresor av här nämnda slag bör ge företräde åt barnresorna.

I det av befolkningsutredningen i detta ärende avgivna förslaget har en av dess ledamöter, professor Wahlund, anfört avvikande mening och föreslagit, att de fria resorna i år skulle utsträckas att gälla även landsbygdens barn. Enligt professor Wahlunds mening skulle en sådan utökning av resorna innebära, att dessas antal skulle kunna beräknas komma att omfatta omkring 145 000, varav för landsbygden omkring 80 000. I överensstämmelse med den beräkning, som befolkningsutredningen begagnat sig av, skulle kostnaderna för en sådan ökning i de fria resornas antal, i det fall att inkomstgränsen för erhållandet av de fria resorna i likhet med vad propositionen föreslår skulle sättas till 1 500 kronor, komma att belöpa sig på omkring 1 900 000 kronor. Under denna punkt är även ett anslag på 200 000 kronor upptaget för kolonibarnens och kolonipersonalens resor, varför anslaget under denna punkt vid bifall till vår här ovan anförda synpunkt skulle komma att belöpa sig till omkring 2 100 000 kronor.

Man bör vid bedömningen av reseverksamheten också beakta, att de för denna verksamhet angivna kostnaderna i stor utsträckning äro fiktiva. Då ju flertalet järnvägar numera äro förstatligade, synes det oss, som om staten reellt ej åsamkades några kostnader, utan att det hela väsentligen kan betraktas som en bokföringsfråga.

Under 1944 års riksdag föreslogs i en motion, att de fria sommarresorna för barn skulle få företagas utan hänsyn till resans längd och oavsett från vilken ort i landet resan anträdde. Detta krav synes oss vara lika berättigat i år. Utskottet anförde i sitt utlåtande 1944, att frågan om begränsningens totala slopande förtjänade att tagas under övervägande. I föreliggande proposition framhåller emellertid departementschefen, att de hittills gällande bestämmelserna böra tillämpas även i år. Han förordar en uppmaning till respektive barnavårdsnämnder att verka för att i de fall, då för vederbörande erbjuda sig flera möjligheter till barnets utplacering på landet, det alternativet väljes, som medför den kortaste färdvägen. Sådana anvisningar kunna endast ha teoretiskt värde.

Vanligen är det ju nämligen föräldrarna själva som ordna med semesterresorna och försöka därvid nedbringa kostnaderna och i övrigt ordna vården av barnen så betryggande som möjligt genom att anlita släktingar och vänner på andra orter. Därför måste ofta långa resor företagas.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställa undertecknade,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 210 måtte besluta,

att de fria sommarresorna för barn under budgetåret 1945/46 skola utsträckas att gälla jämväl landsbygden och som följd därav att till fria sommarresor för barn för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor, samt

att de fria sommarresorna för barn och vårdare få företagas utan hänsyn till resans längd och oavsett från vilken ort i landet resan anträdes.

Stockholm den 5 april 1945.

Axel Nordström.

S. Rönn-Christiansson.

Helmer Holmberg.

Erik Karlsson.

Gunnar Adolfsson.